

▲ I forestillingen beslutter tre veninder sig for at dø sammen, fordi ingen af dem ønsker at være den sidste efterladte. Det er fra venstre Marie Louise Schmidt Maegaard, Elisabeth Groot og Helle Pørkсен. – Foto: Grete Marie Jensen

De vil ikke dø fra hinanden

Da et medlem af Danse-teatret NordenFra døde, satte det en proces i gang, som endte med en forestilling om død, livskraft og fællesskab. Folkene bag håber at skabe et rum for tabubelagte spørgsmål og svære følelser

feature

Malene Fenger-Grøndahl
kirke@l.dk

I november 2021 døde Gitte Kielberg ved en tragisk ulykke med sin hestevogn i Aarhus, 64 år gammel. Hun var medlem af teatergruppen NordenFra og havde sit eget teater, Teater Kimbri, og de to grupper har i mange år arbejdet sammen om at lave hestevognstrukne kulturkaravaner i ind- og udland – for at bringe dansen og teatret væk fra de etablerede scener og møde publikum der, hvor de er.

Så sent som i sommeren 2021 var gruppen på en to måneders rejse med hestevogn, hvor de tilbagelagde 750 km i hestevogn fra Møn til Blokhus. Under titlen "Visioner fra Vandkanten" rejste de fra sted til sted og "byttede" kultur med lokale og optrådte med dans og teater. Gitte Kielberg var primus motor i planlægningen og gennemførelsen af rejsen, sådan som hun havde været mange gange tidligere.

"Gittes død var et chok og en sorg for alle os, der havde arbejdet tæt sammen med hende. Vi har rejst og lavet teater sammen i så mange år, at vi nærmest er blevet som en familie. Vores børn er vokset op sammen og har været med på karavanerne, og vi har delt utrolig meget. Derfor var vi nærmest lammede, da Gitte døde så pludseligt," fortæller Ann-Mai-Britt Fjord, medlem af Teatret NordenFra, hvor hun har virket som både skuespiller og musiker.

Elisabeth Groot, som er stifter og kunstnerisk leder af NordenFra, fik allerede kort efter Gitte Kielbergs død den tanke, at gruppen burde lave en forestilling til hendes ære for at oplyde det ønske, Gitte Kielberg havde haft om, at de skulle udvikle endnu en forestilling sammen.

"Men jeg var også sikker på, at det ikke

skulle være en mindeforestilling om Gitte. Det ville blive for privat, og det ville heller ikke være i Gittes ånd. Så i lang tid vidste jeg ikke, hvad og hvordan vi skulle transformere sorgen og minderne til noget, der havde kunstnerisk værdi og var relevant for andre," fortæller hun.

De døde lykkeligt

Der kom til at gå over to år. Men nu er teatergruppen NordenFra klar med forestillingen "De døde lykkeligt til deres dages ende". Inspirationen til den er i høj grad kommet fra sorgen over Gitte Kielbergs død og de tanker, den tragiske ulykke satte i gang hos gruppens medlemmer.

"Det er en forestilling, som handler lige meget om død og om livskraft, og som rummer både det triste og tunge, det lette og humoristiske, det groteske og det uafklarede," fortæller Elisabeth Groot, der har skrevet forestillingen sammen med dramatikere og instruktør Jens Kløft. Hun medvirker selv i forestillingen som en af de tre gennemgående personer – tre veninder, der beslutter sig for at dø sammen, fordi ingen af dem ønsker at være den sidste, der er overladt til sig selv, når de andre er døde.

"Kort efter Gittes bisættelse sad nogle af os

De døde lykkeligt til deres dages ende

En danse-teaterforestilling skabt af Danseteatret NordenFra med samarbejdspartnere, der opføres fra slutningen af oktober i blandt andet kirker og forsamlingshuse.

Den 30. oktober: Generationernes Hus, Aarhus Ø (Premiere).

Den 31. oktober: Mygind Forsamlingshus.

Den 1. november: Langeneskirken, Aarhus.

Den 2. november: Sjøer Forsamlingshus.

Den 3. november: Viruphuset, Hjørtshøj.

Derefter er planen at turnere med forestillingen til blandt andet efterskoler.

fra gruppen hjemme hos min mand og mig, og en af de andre sagde pludselig: 'Jeg vil ikke være den sidste; jeg vil ikke begrave jer alle sammen og så stå tilbage alene.' Derfra begyndte vi at snakke, og der kom alle mulige groteske udsagn: 'Vi kan hoppe ud fra en skrænt sammen,' eller 'vi kan tage gift.' Det endte faktisk med at komme med i forestillingen, og på nogle vil det nok virke grænseoverskridende, men der er også elementer, som er poetiske og smukke, og jeg synes, at der er meget håb i forestillingen," siger Elisabeth Groot.

I forestillingen indgår også en del nyskrevet musik, blandt andet en sørgemarch, som Stefan Groot, Elisabeths mand, skrev dagen efter Gitte Kielbergs død. Desuden indgår en tango, som Gitte Kielbergs datter, Miriam Kielberg, skrev kort efter sin mors død. Hun er konservatorieuddannet musiker med violin som sit hovedinstrument og folkemusik som sit speciale, og hun har siden barndommen spillet og danset i sin mors forskellige teatergrupper. Hun har i mange år lavet sine egne musikalske projekter og har kun indimellem, været med i NordenFras projekter. Da Elisabeth Groot spurgte Miriam Kielberg, om hun ville medvirke i den nye forestilling, der skulle handle om vores forhold til døden, tøvede hun da også.

"Gennem livet har jeg flere gange skrevet musik til mennesker, jeg har mistet, og jeg har oplevet, at det har været forløsende, fordi jeg på den måde har kunnet udtrykke noget, jeg ikke kan sætte ord på. Men jeg var i tvivl om, hvorvidt jeg kunne arbejde professionelt med i en forestilling, der tog afsæt i hendes død. Jeg mistede også min mormor kort efter, og jeg havde brug for i en periode først og fremmest at være et menneske i sorg og ikke musiker," siger hun.

Hårdt og smukt

Efter nogen betænkningstid sagde Miriam Kielberg alligevel ja til at være med til at udvikle forestillingen, hvor hun også optræder som musiker. Og processen har været helerende, fortæller hun.

"Indimellem når jeg har været helt optaget af arbejdet, er det pludselig slået ned i mig, at det jo handler om min mor. Det har været

hårdt og samtidig smukt. Jeg har mærket en stor taknemlighed over, at vi har kunnet være fælles om sorgen, fordi sorgen let bliver så privat i vores kultur. Vores arbejde med forestillingen har været en fælles måde at være i sorgen på," siger hun.

Ann-Mai-Britt Fjord supplerer: "Mange ønsker sig måske at dø pludseligt, men for de efterladte er det hårdt, fordi man ikke har fået sagt farvel. Forestillingen

har været en måde at tage en god, lang afsked med Gitte på, og samtidig er det vores oplevelse, at hun lever videre i forestillingen."

Elisabeth Groot er enig: "At lave forestillingen er en måde at være sammen med Gitte og med andre afdøde på. Det er en måde at være sammen med de døde på og dermed være tæt på dem, vi har mistet. Det er meget helende, og vores håb er, at publikum kan opleve noget tilsvarende."

Billeder, der giver livskraft

Teatergruppens medlemmer har forskellige forhold til religion, og de har også gjort sig forskellige forestillinger om et eventuelt liv efter døden. Gitte Kielberg havde et nært forhold til den kristne kirke, men var samtidig optaget af shamanisme. Og det har været vigtigt for teatergruppen, at forestillingen ikke kommer med endelige svar eller dogmatiske udsagn om, hvad der sker efter døden.

"I forestillingen er der en scene, hvor de tre hovedpersoner efter døden kommer forskellige steder hen og oplever forskellige ting. Det er enormt befriende, synes jeg. For ingen af os ved jo, hvad der kommer til at ske. Så hvorfor ikke bare have det billede, som giver mest livskraft, mens vi lever?" siger Ann-Mai-Britt Fjord.

Hun tilføjer, at de håber at komme ud at spille i forsamlingshuse, fordi disse ofte danner ramme for fejring af livsbegivenheder og også ofte for gravøl.

Og Miriam Kielberg tilføjer: "Bevidstheden om, at vi skal dø, giver perspektiv og mening til livet, og det håber jeg, at forestillingen kan formidle. Jeg håber også, at den kan blive en ramme, inden for hvilken publikum kan vove at møde de tabuer og følelser omkring døden, som de fleste viger bort fra at konfrontere sig med i dagligdagen."

”Jeg har mærket en stor taknemlighed over, at vi har kunnet være fælles om sorgen, fordi sorgen let bliver så privat i vores kultur.”

MIRIAM KIELBERG, DATTER OG MUSIKER